

مأموریت آقای شادی

آنچه همیشه می‌خواستید درباره‌ی علیرضا خمسه بدانید
(ولی می‌ترسیدید پرسید)

علی رستگار

www.ketab.ir

۱۴۰۰

سرشناسه	خمسه، علیرضا، ۱۳۳۱ -، مصاحبه‌شونده
عنوان و نام پدیدآور	مأموریت آقای شایع: آنچه همیشه می‌خواستید درباره‌ی علیرضا خمسه بدانید (ولی می‌ترسیدید پرسید) / علی رستگار.
مشخصات نشر	تهران: افراز، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	۴۰۱ ص.: مصور (بخشی رنگی)؛ ۱۴×۲۱ س.م.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۳۲۶-۶۶۸-۱
وضعیت فهرست نویسی	فیا :
یادداشت	نمایه.
عنوان دیگر	آنچه همیشه می‌خواستید درباره علیرضا خمسه بدانید (ولی می‌ترسیدید پرسید).
موضوع	خمسه، علیرضا، ۱۳۳۱ - - مصاحبه‌ها
موضوع	بازیگران - - ایران - - قرن ۱۴ - - مصاحبه‌ها
موضوع	Actors -- Iran -- 20th century -- Interviews
شناسه افزوده	رستگار، علی، ۱۳۶۰ -، مصاحبه‌گر
رده بندی کنگره	۲۹۵۸PN
رده بندی دیویی	۰۲۸.۹۲/۷۹۲
شماره کتابشناسی ملی	۸۴۰۷۰۰۴
اطلاعات رکورد	فیا :
کتابشناسی	

انتشارات افراز

دفتر مرکزی و فروش: خیابان لبافی نژاد، پلاک ۱۷۱، ساختمان قائم، طبقه اول، واحد ۳.

تلفن: ۶۶۴۰۱۵۸۵

مرکز پخش: ۶۶۳۴۵۲۱۶

وبسایت و فروشگاه اینترنتی: www.afrazbook.com

اپلیکیشن افراز: ebook.afrazbook.com

مأموریت آقای شادی

آنچه همیشه می‌خواستید درباره‌ی علیرضا خمسه بدانید

(ولی می‌ترسیدید پیرسید)

علی رستگار

نوبت چاپ اول/ ۱۴۰۰

ویراستار: طاهره یادگاری

طراح جلد: محمدرضا ستاری/ آتلیه افراز

آرایش صفحات: افسانه حسن‌بیگی/ آتلیه افراز

شمارگان: ۳۰۰ نسخه

قیمت: ۱۷۰۰۰۰ تومان

تمام حقوق این اثر برای انتشارات افراز محفوظ است.

هیچ بخشی از این کتاب، بدون اجازه‌ی مکتوب ناشر، قابل تکثیر یا تولید مجدد به هیچ شکلی

از جمله چاپ، فتوکپی، انتشار الکترونیک، فیلم، نمایش و صدا نیست.

این اثر تحت پوشش قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان ایران قرار دارد.

فهرست

۱۳	پیش‌گفتار
۲۷	اولین پسر زنده
۲۹	گاوهای نورانی
۳۵	با تشکر از مش‌اکبر
۳۸	اشکالات ژنتیک
۳۹	گل‌آقا؛ از شاگردی تا همکاری
۴۷	سارق ادبی
۵۲	سه فیلم با هیچ بلیت
۵۵	گروهان دوم خمسه
۵۸	پیاده‌روی در تئاتر
۶۶	این‌هم دومیش
۷۲	از خودگذشتگی‌های من در صحنه
۷۸	ماجراهای عشق‌آباد
۸۴	بگو مگو
۹۱	سربازی با نیش باز
۹۴	مجوز باشکوه
۱۰۰	از افتخارات انوار
۱۰۸	صدا دوربین همین
۱۱۲	هوشیار و بیدار
۱۱۸	مهرجویی: چی می‌گه این؟
۱۱۹	پیروزی در پیونگ‌یانگ
۱۲۷	موزه علیرضا خمسه
۱۳۳	چرا آقابوسف نشدم
۱۳۹	دو جمشید که در یک اقلیم نگنجیدند

۱۴۱	ازدواج آقای شادی
۱۴۶	ما خَیث را دوست داشتیم
۱۵۱	بازیگران همراه
۱۵۲	خمسه بزنبهادر
۱۵۷	رنوی دودر
۱۵۹	عباس آقا
۱۶۴	بوی گند زندگی
۱۷۰	مسافركشی در تلویزیون
۱۷۵	دربی کمدين ها
۱۸۵	این مردم واقعاً نازنین
۱۸۸	پایان جوان اولی
۱۹۵	رقابت عشقی با عیدی
۱۹۷	پیدا کردن سوراخ دعا
۱۹۹	این سینمای بی صفت
۲۰۰	جمعه تعطیل شد
۲۰۵	بازی رفت و برگشت با ارحام صدر
۲۰۸	شرط بندی با معتمدی
۲۱۱	حدس بزنبه
۲۱۶	خمسه خمسه
۲۲۰	یک نقش بیست
۲۲۳	جدی ترین کار جهان
۲۲۵	یک اتفاق خوب در دستشویی!
۲۲۸	طاقچه دوستی
۲۳۵	بارداری هم زمان
۲۴۸	بشکن بشکنه
۲۵۳	و خورا
۲۵۵	خمسه در میقات
۲۵۷	دکتر خمسه
۲۵۹	دهه ۹۰
۲۶۲	از تهران تا جهنم
۲۶۵	فیلم عوضی

پیش‌گفتار

آی بستنی آلاسکا

(یک) اولین برخورد خیلی نزدیک من با علیرضا خمسه، یکی از روزهای دی ماه سال ۱۳۹۵ بود. روز قبلش، فیلم ظاهرا سه‌بعدی «جنگال در عروسی» را با صبر فراوان دیده‌بودم و حالا قرار بود با علیرضا خمسه که نقش اصلی فیلم را بازی می‌کرد، گفت‌وگو کنم. او با همان صورت خندان و روحیه کمدی همیشگی، مهمان ما در تحریریه روزنامه جام‌جم شد. وقتی همان سرچراغی دیدار و قبل از مصاحبه، نارضایتی‌ام را از کیفیت فیلم با خمسه، مطرح کردم و گفتم چرا در این فیلم بازی کردید، با خنده گفت: «این فیلم را برای بچه‌ها ساختند، نه شما با این همه ریش و پشم!»

بداهه‌نمکین خمسه درباره صورت پر معایب در عین حال پرمحاسنم در آن مقطع زمانی، جرقه مصاحبه‌ای بسیار طولانی‌تر و مفصل‌تری را با او در ذهنم زد؛ گفت‌وگویی فراتر و ماندگارتر از مصاحبه‌های ژورنالیستی که بارها خودم یا دیگران با او انجام دادیم.

با موافقت، همراهی و حمایت تمام‌وکمال علیرضا خمسه، به این مصاحبه مفصل و کتاب‌پر از نکته، خاطرات ناگفته و عکسهای تاکنون منتشرنشده او

رسیدیم^۱ که بخش‌های زیاد و مهمی از زندگی و فعالیت حرفه‌ای این بازیگر محبوب و دوست‌داشتنی را دربرمی‌گیرد. در این مرور و برای اینکه کمتر نکته مهمی از قلم بیافتد، همه فیلم‌های سینمایی و کارهای شاخص تلویزیونی خمسه را دوباره دیدم و هر سوال تخصصی و یا حاشیه‌ای را (با چاشنی فعالیت ژورنالیستی‌ام) از او پرسیدم و خمسه هم با حافظه خوب، صبوری، مهربانی و صراحت نمکینش، جواب این سوالات ریز و درشت را داد.

(دو) این گفت‌وگوی بلند، همان قدر که به دلیل خاطرات خواندنی خمسه و نحوه بیان آنها، برای مخاطبان عمومی سینما جذابیت دارد، به کار مخاطبان خاص و پیگیرتر سینما هم می‌آید و نکته‌های آموزشی درباره بازیگری و برخی شاخه‌های دیگر سینما هم در آن وجود دارد. خاطرات و نکته‌های خمسه به عنوان یکی از کم‌دین‌های برجسته و موفق سینما و تلویزیون ایران در دهه‌های ۶۰ و ۷۰ خورشیدی، این مصاحبه را در زمره تاریخ شفاهی سینمای ایران در آن سال‌ها هم قرار می‌دهد.

مورد مهم و قابل اشاره دیگر اینکه، شخصیت کمیک خمسه و نیش و نوشی و زبان صریح و گزنده بامزه‌اش - که جزو لاینفک کمدی است - تقریباً در جای جای مصاحبه حس می‌شود. من هم سعی کردم تا جایی که امکان داشت، در این مسیر حرکت کنم و این کمدی و شوخ‌طبعی در برخی سوالات و نکته‌های مطرح‌شده هم وجود داشته باشد.

سه) باوجود اینکه معمولاً سینمای ایران از ستاره‌های دیروز و بازیگران خویش در سنین بالاتر، به درستی بهره نمی‌برد و نقش‌های خوب و متناسبی برای‌شان نمی‌نویسد، اما اتفاقاً خمسه جزو بازیگرانی است که از این موقعیت دشوار و

۱. بیشتر عکس‌های این کتاب متعلق به آرشیو شخصی علیرضا خمسه بوده و منبع باقی عکس‌ها نیز ذکر شده است.

کمبود نقش‌های شایسته، خوب استفاده می‌کند. موفق‌ترین و متاخرترین نمونه، نقش باباپنجعلی در مجموعه «پایتخت» است که با هنرنمایی خمسه، به شدت ارتقا می‌یابد و به نقشی جذاب و ماندگار تبدیل می‌شود. نقشی که اکبر عبدی، دیگر ستاره پرفروغ سینمای کمدی در دهه‌های ۶۰ و ۷۰، آن را - به دلیلی که خمسه در این گفت‌وگو به آن اشاره می‌کند - نمی‌پذیرد، با جسارت خمسه و درک و دریافت درست کاراکتر و موقعیت، منجر به نقشی درخشان می‌شود.

درخشش نقش باباپنجعلی در «پایتخت»، چندان هم دور از ذهن نیست، اگر به گذشته نقب بزنیم و مهارت و سوابق خمسه در هنر پانتومیم را مرور کنیم. او شاید تنها بازیگر سینمای ایران باشد که به دلیل توانایی‌اش در بازی بدون کلام و با تسلط تام و تمام در میمیک و مهارت زبان بدن، انگار نماینده و میراث‌دار کمدین‌های سینمای صامت جهان در ایران است. خمسه به جز این، توانایی کمدی را در کلام و بداهه هم دارد و می‌داند و می‌تواند که چگونه و با چه بیان و لحنی، مخاطب را با خود همراه کند. هنر خمسه این است که با ترکیب متناسب و به اندازه پانتومیم و بازی کلامی، بهترین و باکیفیت‌ترین نقش‌ها را در سینما و تلویزیون رقم زد؛ از هوشیار و بیدار و روز باشکوه و شکار خاموش و آپارتمان شماره ۱۳ تا جیب‌برها به بهشت نمی‌روند، من زمین را دوست دارم و پایتخت.

خمسه اگرچه بیشتر با نقش‌های کمدی‌اش، از سوی مردم و دوستدارانش قدر دید، اما عجیب که در دآوری جشنواره فیلم فجر، بیشتر وجه تلخ و جدی او را دیدند؛ برای نقشی اکشن و متفاوت در «چشم شیطان» - آن هم در سال‌های اوجش در سینمای کمدی - نامزد سیمرغ بهترین بازیگر نقش اول مرد شد و برای بازی در نقش تلخش در «بیست» هم سیمرغ بلورین نقش مکمل مرد را به دست آورد. تنها نقش کمدی او که در جشنواره فجر دیده شد، بازی‌اش در «دو نفر و نصفی» بود که داوران آن را تنها شایسته نامزدی در بخش بهترین بازیگر نقش مکمل مرد دانستند.